Uusiutuvien energiamuotojen edistämisen strategia / Tuulivoima- ja aurinkohankkeet

PARKANON KAUPUNKI

PARKANON KAUPUNKI
Pl 14, 39701, PARKANO
www.parkano.fi

Parkanon kaupungin uusiutuvien energioiden strategian tavoitteena on luoda ennakoitavat, tasapuoliset ja kunnan etua turvaavat periaatteet hankkeiden suunnittelulle ja toteuttamiselle.

Strategian valmistelun selkeyden ja tarkoituksenmukaisuuden vuoksi käsittely rajataan koskemaan tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeita. Datakeskuksiin, säätövoimaan, akkuihin tai muihin energiainfrastruktuurin hankkeisiin liittyvät kysymykset poikkeavat vaikutuksiltaan, sääntelyltään ja arviointiperusteiltaan merkittävästi tuuli- ja aurinkovoimasta, minkä vuoksi niiden tarkastelu on tarkoituksenmukaista toteuttaa erillisinä kokonaisuuksina.

Biokaasun tuotanto edistää energiaomavaraisuutta, mahdollistaa paikallisten raaka-aineiden hyödyntämisen sekä tukee maaseudun elinvoimaa ja yritystoimintaa. Tämän vuoksi biokaasu nähdään kaupungin kannalta kannatettavana ja myönteisenä energiaratkaisuna, jonka kehittämisedellytyksiä tulee edistää osana alueen kestävää energiapolitiikkaa.

1. **Kaikille yli yhden (1) MW:n nimellistehoisille tuulivoimaloille on mahdollista myöntää rakennuslupa vain kaavoituksen kautta.**
   Perustelut: Tuulivoimaloilla ja jo yhdelläkin voimalalla on merkittäviä vaikutuksia ympäristöön, mistä johtuen tuulivoimaloiden toteuttaminen edellyttää laajaa ja laadukasta vaikutusten arviointia ja laajaa kuntalaisten ja maanomistajien kuulemista. Riittävä kuuleminen ja vaikutusten arviointi on mahdollista vain kaavoituksella.

2. **Tuulivoimalat sekä teollisen mittakaavan aurinkovoimalat (yli 50 ha:n aurinkovoimalat) tulee sijoittaa vähintään 1250 metrin etäisyydelle vakituisesta asutuksesta ja loma-asutuksesta. Asumattomien kiinteistöjen osalta kiinteistön omistajan ja tuulivoimatoimijan keskeisillä sopimuksilla voidaan tuulivoimala tuoda lähemmäs asuinrakennusta tai lomarakennusta, kuitenkin lainsäätämien melurajoitteiden puitteissa.**
   Perustelut: Lainsäädäntö mahdollistaa tuulivoimaloiden sijoittamisen 700 metrin etäisyydelle asutuksesta. Tuulivoimaloiden koon kasvaessa koetaan ne lähiympäristössä maisemallisesti haitallisina, eikä 700 metrin etäisyyttä pidetä nykyään riittävänä. Parkanon osalta on otettava huomioon, että tuulivoimapuistoalueet sijoittuvat metsäisille alueille, mikä vähentää niiden maisemavaikutusta. Jos minimi etäisyyttä asutuksesta kasvatettaisiin esitetystä 1250 metrin etäisyydestä, vähentäisi se merkittävästi tuulivoimaloiden rakentamismahdollisuuksia ja mahdollistaisi vain muutamien voimaloiden toteuttamisen puistoihin.

   HE 70/2026 vp ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan tuulivoimalan vähimmäisetäisyys asutukseen olisi 1,25 kilometriä silloin, kun tuulivoimarakentamista ohjaava yksityiskohtaisempi kaava ei sijoitu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle.

Etäisyysvaatimuksesta voidaan poiketa asuinrakennuspaikkojen omistajien 4/5 enemmistön suostumuksella. Lisäksi vähintään 50 hehtaarin aurinkovoimalat edellyttäisivät kaavoitusta.

3. **Tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää päiväaikaan 40 dBA:n ja yöllä 35 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa. Päiväaika klo 7–22 ja yöaika klo 22-7 Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015). Tuulivoimaloiden melutasoista vaaditaan hankekohtaisesti kaavoitusvaiheessa riippumaton selvitys. Toimijan selvitys melutasoista ei ole riittävä. Melumallinnuksen täytyy olla vertailukelpoinen hankkeen todellisten mittasuhteiden kanssa.**
   Perustelut: Tuulivoimaloiden merkittävimpänä haittavaikutuksena pidetään melua. Tämän takia on valtioneuvosto määritellyt tuulivoimaloille normaalia kaavoitusta tiukemmat melun ohjearvot. Viranomaisten melun ohjearvo tuulivoimarakentamiselle on 40 dBA (yöaikaan). Muussa kaavoituksessa melun enimmäisarvo asutukselle on 45 dBA (yöaikaan). Tuulivoimaloiden meluvaikutuksen minimoimiseksi esitetään, että Parkanossa tuulivoimaloiden melu ei saa ylittää 40 dBA:n määrää asuinrakennusten ja loma-asuntojen ulkotiloissa. Toimijoilla on valitettavan usein ollut vanhentunutta melumallinnusdataa prosessissa.

4. **Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeutta ei rajoiteta**
   Perustelut: Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus vaikuttaa niiden näkyvyyteen ja maisemallisiin vaikutuksiin. Tuulivoimateknologia kehittyy nopeasti ja kaavoituksessa tarkastellaan jo noin 350 metriä korkeita voimaloita. Kokonaiskorkeuden enimmäisraja voisi tarpeettomasti rajoittaa tulevien hankkeiden suunnittelua. Tämän vuoksi tuulivoimaloille ei aseteta kokonaiskorkeuden enimmäisrajaa. Voimaloiden hyväksyttävä korkeus ratkaistaan hankekohtaisesti kaavoituksen ja vaikutustenarvioinnin yhteydessä ottaen huomioon maisemavaikutukset sekä muut kyseisen alueen olosuhteet ja suunnittelua koskevat rajoitteet.

5. **Tuulivoimaloita ei saa sijoittaa avoimille peltoalueille.**
   Perustelut: Avoimille alueille sijoitetut tuulivoimalat näkyvät voimakkaasti ympäristöönsä. Selkein ero metsäalueelle sijoitettuihin voimaloihin on, että metsä peittää merkittävästi tuulivoimaloiden näkyvyyttä niiden lähialueille.

6. **Kaavoituksen alkuvaiheessa tulee kaikkien alle kahden (2) kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista sijoittuvien asuin- ja lomarakennusten osalta tehdä arvio ja 3D-kuvasovite tuulivoimaloiden näkyvyydestä ja välkkeestä.**
   Perustelut: Kuvasovitteiden pohjalta kiinteistön omistaja ja kaavoitusta ohjaava kaupunki pystyvät paremmin arvioimaan tuulivoimaloiden ympäristö- ja maisemavaikutuksia.

7. **Toimija sitoutuu tekemään haittakorvaussopimukset vähintään 40 dBA:n melualueen (tuulivoimaa koskeva ulkomelun ohjearvo Parkanossa) laajuudelta, jotta**

maanomistajat saavat taloudellista korvausta melualueen aiheuttamasta rajoitteesta. Näiden sopimusten tulee olla korvausperiaatteiden osalta yhteneviä kaikkien maanomistajien kanssa.
Perustelut: Tuulivoimalan melualueelle (vähintään 40 dBA) ei ole mahdollista saada rakennuslupia asuin- tai lomarakentamiselle. Jo rakennettujen tuulivoimaloiden välittömään läheisyyteen ei ole myöskään mahdollista rakentaa toista tuulivoimalaa, koska se vähentäisi aiemmin rakennetun voimalan hyödyntämää tuulta.
Näitten haittojen takia tulee kiinteistön omistajalle maksaa haittakorvausta.

8. **Hankkeiden sähkönsiirtolinjat**

   Hankkeilta edellytetään yhteissiirtolinjaselvitystä, tavoitteena on saada toimijat samoihin siirtolinjoihin ja samalla minimoida rinnakkaiset siirtolinjat. Hankkeilta edellytetään selvitys siirtolinjojen maakaapelointimahdollisuudesta.

9. **Hankkeiden ympäristöyhteisvaikutusarvioinnit**

   Eri hankkeiden ympäristövaikutusarvioinneista pitää muodostaa kokonaisuusvaikutusarviointi.

10. **Hanketoimijoiden tulee esittää rakenteita koskevat purkuvakuudet ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä.**
    Perustelut: Jotta kaupunki voi varmistua siitä, että hankkeilla on asianmukaiset purkuvakuudet, tulee ne esittää kaupungille. Vakuudet tulee esittää viimeistään silloin, kun kaava on menossa hyväksymiskäsittelyyn. Näin siksi, koska vasta tuolloin voimaloiden sijaintipaikat on määritelty lopullisesti.

11. **Hankkeiden rakentajayrityksen pitää sitoutua korvaamaan kaikkien tarvittavien uusien siirtolinjojen ja teiden maapohjan puusto maanomistajille ns. täyden korvauksen periaatteella ennen kaavan vahvistamista tehtävillä sopimuksilla. Lisäksi kaupunki suosittelee, että myös kaavan ulkopuolisissa lunastuksissa käytetään ns. täyden korvauksen periaatetta.**
    Perustelut: Siirtolinjaa koskevan sopimusmallin tulee olla valmis ja maanomistajien käytettävissä jo kaavaprosessin aikana. Siirtolinjan alle jäävästä maa-alueesta tulee maksaa korvaus vähintään 1 euro neliömetriltä sekä alueella olevan puuston käypä arvo.

    Lisäksi koko hankkeen vaikutusalueen maanomistajille tulee maksaa vuosittaista haittakorvausta niin sanotun tuulenotto-oikeusmallin mukaisesti.

    Nykyisissä käytännöissä korvauksia maksetaan yleensä vain sille kiinteistölle, jolle tuulivoimala sijoittuu, sekä rajatulle, noin 400–500 metrin säteellä sijaitsevalle alueelle. Tuulivoimahankkeiden vaikutukset ulottuvat kuitenkin huomattavasti laajemmalle alueelle, minkä vuoksi korvausjärjestelmän tulee kattaa koko vaikutusalue.

Kaava-alueella maanomistajien mahdollisuudet rakentaa uusia vakituisia asuntoja sekä loma- ja vapaa-ajan asuntoja käytännössä poistuvat pysyvästi. Alueelle jäävät mahdollisiksi ainoastaan maa- ja metsätaloutta palvelevat rakennukset ja rakennelmat. Tästä rakennusoikeuden rajoittumisesta aiheutuva haitta tulee huomioida korvauksissa.

Tuulivoimahanketoimijan tulee sitoutua tekemään haittakorvaussopimukset vähintään sille alueelle, joka sijoittuu 40 dBA:n melualueelle, joka on tuulivoimaloita koskeva ulkomelun ohjearvo. Tavoitteena on varmistaa, että maanomistajat saavat taloudellisen korvauksen melualueen aiheuttamista käyttö- ja rakentamisrajoituksista.

Korvausperiaatteiden tulee olla yhdenmukaiset kaikkien maanomistajien kesken, jotta maanomistajia kohdellaan tasapuolisesti koko hankkeen vaikutusalueella.

12. Uudet hankkeet

Kaupungin tulee toimia uusissa hankkeissa kutsujana neuvotteluissa ja mahdollistaa maanomistajien neuvottelukunnan muodostamisen.

13. Vakuudet

Vakuudet tulee sisällyttää rakennuslupapäätöksien ehtoihin. Vakuus on esitettävä viimeistään ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä.

Hankkeisiin liittyvien taloudellisten riskien hallitsemiseksi toimijoilta edellytetään rakentamisaikaisia sekä voimaloiden käytöstä poistamiseen ja alueen ennallistamiseen liittyviä vakuuksia. Vakuuksilla varmistetaan, ettei mahdollisista keskeneräisistä hankkeista tai elinkaarensa päättäneiden voimaloiden purkamisesta aiheudu kustannuksia kaupungille tai maanomistajille. Vakuuksien siirtämisen rajoittaminen edelleen kolmannelle osapuolelle tukee vakuusjärjestelyn luotettavuutta ja varmistaa, että vastuut säilyvät hankkeen toteuttajalla tai kaupungin hyväksymällä toimijalla.